

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Munere Concionandi, Exhortandi, Catechizandi - Continens non tantùm praecepta ad artem concionandi discendam accomodata, sed etiam Ideas & Conceptus practicos pro Concionibus in Festis B. V. & SS. Dedicacionis, Patrociniij, Novi Anni, Paschatis, Parasceves; item in Primitiis Sacerdotum,

...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Fons XI. Ex variis generibus mortis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48347](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48347)

FONS II.

Ex variis Generibus Mortis:

ETiam iste Fons si ritè usurpetur, copiosam valdè materiam suppeditabit pro funebribus Exhortationibus, ex quo tamen non nisi paucos conceptus pro Exemplo afferam; inde enim non erit difficile plures alios invenire.

PRO PEREGRINO.

I. Itaque. Quia non pauci extra patriam mori solent in ipso itinere vel peregrinatione, ex occasione thematis: *Ego hodie ingredior viam universæ carnis* Jos. 23. ostendendum, quòd, cum, ut S. Augustinus sapienter advertit, vita nostra nil aliud sit, quàm cursus assiduus ad mortem; vel, ut S. Gregorius ait, à Tumulo, id est, ventre matris, ad tumulum, id est, sepulchrum pergamus, via universæ carnis rectè mors dicatur, via sanè *difficilis* (quia mors, teste Aristotele est omnium terribilium, terribilissimum) *angusta* (propter angustias ex doloribus, & ipsa mortis appropinquatione oriri solitas.) Et *periculosa* (propter insidias & oppugnationes Dæmonum illo tempore vehementiores. 2. Quòd meritò qui vis, qui per hanc viam incedere vult, providere sibi debeat de necessariis ad hoc iter, & 1. Quidem. si putet se adhuc debilem esse, ex aliquo morbo, aut humoribus malignis obnoxius sit, prius se purgare per aptam medicinam; deinde bonum viaticum & comeatum procurare & assumere, & tandem bonum Comitem asciscere, quæ omnia fiunt per Sacramenta penitentiae, & extremæ Unctionis, ritè suscepta, Communionem religiosè peractam, & B. Virginis, ac aliorum Sanctorum opem ferventius eo tempore imploratam: Ostendatur proin, quomodo hæc omnia defunctus observaverit, atque adeò meritò spes concipi possit, quòd cursum suum feliciter absolverit, de quo proinde illi gratulandum. Vide Pistor. conc. funeb. 26.

II. Ex occasione thematis: *Dies peregrinationis visa mea pauci & mali.* Gen. 47. ostendendum. 1. Quòd rectè vita nostra Peregrinationi comparetur. 1. Quia hic non habemus manentem civitatem, sed futuram inquirimus Heb. 13.

Et,

Et, ut Cicero rectè advertit, ex hac vita, tanquam ex hospicio discedimus. 2. Quia sicut Peregrini nil secum in hospitium afferunt, aut ex eo auferunt, nisi pauca propria bona, ita & nos nil intulimus in hunc mundum, & nil auferemus ex eo, nisi sola opera, quæ propriè bona sunt, & nobiscum in alteram vitam auferre licebit. 3. Quia sicut modicus victus & commoratio carò plerumque solvi debet Hospiti à Peregrino; ita non nisi severa ratio & solutio manet post hanc vitam; *statutum est enim omnibus hominibus semel mori, & post hoc iudicium.* 2. Ostendatur; quàm meritò se quisque bene præparare debeat ad hanc peregrinationem; baculum, *spei* assumendo, quæ non confundit, teste David Pl. 30. *Pallium* patientiæ contra varias tempestates, *Vasculum* Temperantiæ, *Calceos* seu *Sandalia* constantiæ, quia *in Christianis*, teste S. Hieronymo in Epist. ad Furiam, *non quaruntur iniuria, sed finis*; quæ omnia facilè defuncto applicari poterunt, vid. Pistor. conc. fun. 27.

PRO REPENTINA MORTE MORTUO.

III. Ex occasione Thematis: *Beati illi servi, quos, cum venerit Dominus, invenerit vigilantes.* Luc. 12. ostendi potest. 1. Quàm graves vigilandi causas omnes homines habeant, quia scilicet hora, quâ non putatur, Filius hominis veniet, undè rectè Thom. K. l. 1. cap. 23. ait: *Abstulite, quid cogitatis, te diu victurum, eum nullum diem habeas hinc securum? quàm multi decepti sunt, & insperatò de corpore extracti? quoties audisti à dicentibus: Quia ille gladio cecidit, ille submersus est; ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obrigit, ille ludendo finem fecit.* Et verò, an non & ipse defunctus exemplo suo id confirmavit? 2. Quid sit vigilare, nimirum, ut sint *lumbi nostri praeincti*, id est, semper paratus quisque sit obviare Domino venienti, quod fit, si vitam bonam, & DEI voluntati conformem duxerit; Dein ut sint *lucernæ ardentes in manibus*, id est, bona opera, de quibus Matth. cap. 5. Christus dixit: *sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona &c.* Ostendatur dein, quomodo hæc omnia defunctus observaverit, quàmque ad eò spes bona merito

de ipsius felici obitu concipi queat. vid. Drex. in prod. cap. 20.

IV. Ex occasione Thematidis: *Videte, vigilate, & orate, nescitis enim, quando tempus sit.* Mar. 13. Dicitur potest, tristem quidem esse casum, qui tam repente defunctum abstulit, sed tamen vel ideo tolerabilem, quia, licet mors repentina, non tamen etiam perinde improvisa acciderit, hanc enim improvisam mortem solum timendam esse, uti vel ipsa Ecclesia testatur, dum in Lytaniis orat. *A subitanea & mala morte, libera nos Domine.* Contra hanc autem optimum remedium à Christo per supradicta tria verba oblatum esse; Nam primò, per verbum *Videte* indicatur, mortem sæpius, antequam veniat, præmeditandam, cogitandumque quod verissima sit, quoad substantiam, incertissima quoad horam, & acerbissima quoad præsentiam. 2. Per *Vigilare* intelligitur *bona vita*, quæ est optima dispositio ad Domini Adventum excipiendum. 3. Per verbum *Orate* suadetur Oratio velut optimum medium ad bonam vitam impetrandam. vid. Drex. in prodr. cap. 1. §. 26. & 40. & 46.

PRO MULIERE IN PARTU
MORTUA.

V. Ex occasione Thematidis: *Multiplicabo arumnas tuas & conceptus tuos, in dolore paries Filios.* Gen. 16. ostendi potest, quare DEUS tam grave onus mulieribus imposuerit, & quàm patienter illud defuncta tulerit, etiam si illi omnino succubuerit. Nimirum 1. In pœnam transgressionis divini mandati ab Eva factæ; Hinc omnibus mulieribus dicitur: *In dolore paries Filios*; atque adeò illæ omnes dicunt illud Mich. 7. *Iram Domini portabo, quoniam peccavi ei.* 2. Ad majorem amorem Matris erga Liberos, & vicissim (nam juxta commune proverbium, *was schmerzt/ das herzt*) ingenerandum: Hinc Tobias etiam Filium ad honorandam & amandam matrem adhortaturus, hoc potissimum argumento usus est: *Memor enim esse debes, quæ & quanta pericula passa sis propter te in utero suo*; sed & Mater Machabæorum. 2. Mach. 7. Non aliud argumentum magis efficax putabat, dum Filium ad constantiam hortatura dixit: *Fili mi, miserere mei, quæ te in utero novem mensibus portavi, & lac triennio dedi, & alui, &*

in aetatem istam perduxit, unde facile apparet, quantopere defuncta Filium suum de caelo dilectura sit, ut quae illum non solum cum dolore communi, sed mortis angustiis peperit; maiorem enim charitatem nemo habet, quam qui animam suam ponit pro amicis suis.

VI. Ex occasione Thematis: *Mortua est ergo Rachel, & sepulta est in via, quae ducit Ephratam, haec est Bethlechem.* Gen. 35. ostendi potest defunctam merito videri Racheli comparari posse. 1. Quia erat pulchra ut Rachel, non tantum corporis, sed etiam, & multo magis animae pulchritudine. 2. Quia sicut Rachel erat patiens in doloribus puerperii sui, atque adeo dici poterat de utraque illud Isaia 53. *Sicut ovum (hoc enim significat nomen Rachel) ad occisionem ducitur, & quasi agnus coram tendente se obmutescet, & non aperiet os suum.* 3. Quia illi sicut Racheli verè dici poterat: *Noli timere, quia & hunc habebis Filium*, non tam in hac, quam in altera olim vita; hoc ipso enim, quod ab ipsa Benoni, id est, Filius doloris nominatus fuerit, ipsaq; dolores suos pro ipso obtulerit, meruit, ut etiam Pater illius caelestis nomen illius per gratiam suam mutet, & Benianim, id est, Filium dextrae vocet, faciatque. 4. Quia ut Rachel in Ephrata (seu ubertate) quae alio nomine Bethlechem seu domus panis vocatur, sepulta est; In illo nempe loco, de quo S. David Ps. 35. dixit: *Inebriabuntur ab ubertate domus tua*; ita enim sperare vitam innocenter transacta jubet; quid ergo aliud superest, quam ut ei titulus & memoria aeterna in animo sicut Racheli, erigatur, ut in ipsa quoque verificetur illud Ps. 11. *In memoria aeterna erit iustus ab auditione mala non timebit.*

VII. Ex occasione Thematis: *Mulier, cum parit, tristitiam habet, quia venit hora eius; cum autem pepererit Puerum, iam non meminit pressurae, propter gaudium, quia natus est Homo in mundum.* Joan. 16. ostendi potest 1. quantas dolores & tristitiam passa sit defuncta in suo puerperio, cum ad communes dolores etiam angustiae mortis accesserint, ita ut merito cum Christo dicere potuerit: *Tristis est anima mea usque ad mortem.* Quantam tamen patientiam & aequanimitate hos omnes dolores & angustias sustinuerit. 2. Quantum gaudium nunc percipiat in caelo, quod hominem genuerit, id est, causa fuerit, ut per infantem (ut sperare licet, & ipsa, quan-

quāntū est in se, totis viribus procurare conabitur) tot bona, & tantū decus mundo afferantur: Tanta ipsi infanti gloria in cælo, DEO autem & Sanctis honor & laus in omnem æternitatem, procreetur, atque ita dici potest, eam gaudere, quia homo *naturalis* constans tam nobili corpore & anima: *Supernaturalis & spiritualis* tam perfectè hominis ad statum supernaturalem elevati officium subiturus. Et tandem *cælestis* vitam olim cælestem cum ipsa per totam æternitatem victurus sit natus. Quam ob causam meritò illi congratulari, & congaudere decet.

PRO OCCISO.

VIII. Ex occasione Thematis: *Et percussit eum in iniquine, & mortuus est.* 2. Reg. 3. Dicitur potest contigisse defuncto, quod Abneri olim à Joab; sicut enim hic Abnerum seorsum duxit, & insperatò in iniquine percussit, & occidit; ita mortem duxisse defunctum in locum, tibi occisus est, & fatale illud telum illi infixisse. Hinc sicut David dixit ad Populum & ad Joab, qui ipsum occiderat: *Scindite vestimenta vestra, & attingimini saccis, & plangite ante exequias Abner;* Ita idem suo modo DEUS ad Auditores dicit, jubetque scindere vestimenta per commiserationis affectum (sic enim membra invicem condolere solent) accingi saccis per varia opera pœnitentiæ & humilitatis suscepta. Et denique plangere per orationes varias oblatas. Addeat subinde Exhortator Elogium, quale David Abneri pronuntiavit: *Nequaquam ut mori solent ignavi, mortuus est Abner (& qui occisus est, quia forti animo tulit injustam necem) Manus tua ligata non sunt (quia semper vel ad DEVM per preces, vel ad pauperes per elemosynam, vel ad laborem ad exercitium extensa) Pedes tui non sunt compedibus (peccatorum) aggravati;* Hinc in via mandatorum cucurristi.

IX. Ex occasione Thematis: *Homo quidam descendebat de Iericho, & incidit in latrones.* Luc. 10. Dicatur per hunc hominem rectè defunctum adumbratum fuisse, utpote qui & ipse incidit in Latrones (occisores suos, aut etiam tortores in purgatorio) qui despoliârunt eum, quia opibus, Amicis, honoribus privârunt, & plagis (id est, vulneribus lethalibus aut pœnis in purgatorio) impositis abierunt semivivo (Nam licet

licet secundum corpus occisus sit, tamen secundum alteram dimidiam partem, animam scilicet adhuc vivit, vivetque in æternum, uti vita bene transacta bene sperare jubet relicto. Inferatur proin, quàm æquum sit, ut & AA. Samaritanum imitentur, & misericordiâ moti alligent vulnera per vinculum charitatis; & oleum operum misericordiæ vinumque consolationis affundant, & in stabulum, id est, locum quietis aut sepulchrum ducant, simulque duos denarios orationis & Sacrificii Angelis eorum in manus dent, rogentque, ut curam eorum habeant, ut citò à vulneribus liberati, in patriam suam pergere valeant.

X. Ex occasione Thematis: *Beati, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum celorum.* Matth. 8. ostendi potest, quàm meritò sperari possit occisum, beatitudinem æternam consecutum fuisse, eò quòd verè ob iustitiam occisus sit, dum scilicet mortem æquo animo toleravit, morique maluit, quàm quidquam contra iustitiam agere. 2. Quia etiam Inimicis ex corde ignovit, animo magis, quàm linguâ proferens illud Christi: *Pater dimitte illis, quia nesciunt, quid faciunt.* 3. Quia, dum iustitiâ protegi volebat, odium inimicorum incurrit, atque adeo omnino occisus est. Itaque meritò audi visse modò credendus est: *Beati estis, cum maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in caelis.* Excitandi proin AA. ut & ipsi congaudeant, & congratulentur.

PRO SUBMERSO.

XI. Ex occasione Thematis: *Et preparavit Dominus piscem grandem, ut deglutiret Ionam.* Jon. 2. Dicit potest, defuncto ferè id, quod Jonæ evenit, contigisse; Nam & ipse missus in mare tribulationum, quæ tempore mortis plerumque obruere solent, devoratus est à morte, & in sepulchro velut ejus ventre latebit, usque ad diem judicii: Tunc enim dicit Dominus morti, ut evomat illum iterum, & tum primùm incipiet prædicare laudes & misericordias Domini. Explicentur hæc omnia fufius, & in subsidium assumatur oratio Jonæ c. 2. cit. Et pro Coronide excitentur Auditores, ut & ipsi non desperent, ubi in mare tribulationum projecti fuerint, sed ad

sed ad Dominum ex corde clament, atque ab eo auxilium sperent.

XII. Ex occasione Thematis: *Sumpsit fuscillam scirpeam, posuitque intus Infantulum, & exposuit eum in carecto ripa fluminis.* Exod. 2. Dicatur Juveni vel Infanti submerso tristitem quidem casum evenisse, sed meritò Parentes solari debere, quòd non Filia Regis, sed ipse DEUS cæli terræque summus Imperator cum in aulam suam transtulerit, ibique inter Aulicos suos deinceps vivere voluerit, ubi & ipsis & toti Populo suo plùs, quàm olim Moyses Israëlitis profuturus sit precibus suis. Instituenda ergo fuscior comparatio inter Pharaonis & DEI potentiam & Regnum utriusque, atque inde occasio sumenda Auditores, & præcipuè Parentes ad gaudium & gratulationem excitandi.

PRO FULMINE TACTO.

XIII. Ex occasione Thematis: *Descendit ignis de celo, & devoravit illum.* 4. Reg. 1. Dicitur potest fuisse quidem defunctum etiam ab igne de cælo descendente devoratum, sed hoc ex capite feliciorum esse, quàm fuerit Princeps ille quinquagenarius, quòd à meliore igne, quàm iste fuerit absumptus, scilicet ab igne charitatis divinæ, unde ostendatur 1. quanto opere defunctus DEUM dilexerit, enumerando varios actus dilectionis, præsertim observationem mandatorum DEI (juxta illud Joan. 4. *Hoc mandatum habemus à DEO, ut qui diligit DEUM, diligat & fratrem suum*) Et hilaritatem in adversis ex amore DEI tolerandis juxta illud Cant. 8. *Aque multa non potuerunt extinguere charitatem.* 2. Ostendatur, cum DEVS à Creaturis suis vinci se in amore non patiat, facile inde colligi posse, quanto opere vicissim defunctum dilexerit, atque adeò meritò credi posse, quòd ignis hic absumens illum, fuerit quodammodo currus Eliæ igneo curru similibus, per quem in cælum evectus sit. Gratulandum inde potius illi, quòd sic evectus sit, rogandumque, ut duplicem hunc spiritum seu gratiam Auditoribus relinquat, aut impetret, scilicet ut & ipsi sincerè DEUM amare, & vicissim ab eo amari mereantur.
